

UNDERVISNINGS
MINISTERIET

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

- Anledning:** Samråd i Undervisningsudvalget
- Titel:** Svar på samrådsspørgsmål R-T om stigningen i elever på fri- og privatskoler
- Målgruppe:** Undervisningsudvalget
- Arrangør:** Undervisningsudvalget
- Taletid** Ca. 5-10 minutter
- Tid og sted** Tirsdag den 18. april 2017, kl. 14 lokale 2-080 i Folketinget

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål R
3. Svar på spørgsmål S
4. Svar på spørgsmål T
5. Afslutning

1 Indledning

- Tak til udvalget, der efter ønske fra Annette Lind og medspørger Jacob Mark, henholdsvis S og SF, har indkaldt samråd om udviklingen af elever på de frie grundskoler og folkeskoler.
- Jeg besvarer spørgsmålene enkeltvist, hvorefter vi kan tage en samlet debat.
- Jeg vil indledningsvis nævne, at vi i Danmark har en meget lang tradition for, at det offentlige yder økonomisk støtte til de frie skoler, så vores grundlovssikrede ret til, at forældrene kan vælge ikke at lade deres børn undervise i folkeskolen, ikke blot er et princip, men et for befolkningen praktisk tilgængeligt gode. Det skal vi være stolte af.
- Jeg vil også nævne, at mit ministerium som forberedelse til dette samråd har udarbejdet en analyse af udviklingen på området ved brug af tal fra Danmarks Statistiks elevregister.
- Analysen er offentliggjort i dag på ministeriets hjemmeside, og her vil I kunne genfinde de tal, jeg nævner om lidt. Analysen ser på ændringer i elevtallene fordelt på skoletype, geografi, køn og social baggrund.

2 Ministerens svar til spørgsmål R

Ministeren bedes redegøre for udviklingen i antallet af elever, der går i fri- og privatskole i forhold til folkeskole fordelt på geografi og social baggrund?

- Helt overordnet set går langt størstedelen af eleverne stadig i folkeskolen - ca. 80 %.

- De tal, som jeg vil nævne om udviklingen, skal derfor holdes op mod det generelle billede, som er: At vi har en god folkeskole, som flertallet af forældre vælger til.
- Fra 2010 til 2015 er andelen af elever på frie grundskoler steget med 3 procentpoint eller ca. 17.000 flere elever. I alt gik der ca. 112.000 elever på de frie grundskoler i 2015.
- I samme periode er der sket et fald på 2 procentpoint i andelen af elever, som går i folkeskolen, svarende til ca. 22.500 færre elever. I alt gik der ca. 537.000 elever i folkeskolen i 2015.
- Hvis vi ser på, hvor der geografisk set er sket den største vækst i andelen af elever, som går på en fri grundskole, så er det i Region Sjælland.
- I 2010 gik ca. 15 % af elever i region Sjælland på en fri grundskole. Dette er steget til 19 % i 2015 svarende til en vækst på 4 procentpoint.
- Herefter følger Region Syddanmark, som har oplevet en stigning i andelen af elever på frie grundskoler på 3 procentpoint
- Region Hovedstaden og Region Midtjylland har oplevet en vækst på 2 procentpoint, som er under landsgennemsnittet med en vækst på 2,8 procentpoint
- Den største stigning i andelen af elever på frie grundskoler sker med andre ord ikke i regioner med storbyerne København og Århus, men ude i provinsen.
- I forhold til social baggrund tager analysen udgangspunkt i forældrenes højeste gennemførte uddannelse.
- På de frie grundskoler har knap 2 ud af 3 elever forældre med en videregående uddannelse (64 pct.), mens det i folkeskolen er lidt over halvdelen (54 pct.). Omkring hver tredje elev i folkeskolen har forældre med erhvervsfaglig uddannelse eller gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse (34 pct.), mens andelen på de frie grundskoler udgør 27 pct. Forskellene har været stabile siden 2010.
- Kigger vi på tilgangen til børnehaveklasserne i folkeskolerne og på de frie skoler, som en målestok for udviklingen, er udviklingen overordnet stabil for begge skoleformer i forhold til elevernes forældrebaggrund.

- Dog ses en stigning i folkeskolen i gruppen, hvis forældre har en uoplyst uddannelsesbaggrund, som primært er indvandrere med ikke-vestlig baggrund
- I folkeskolen er denne gruppe steget med 2,9 procentpoint fra 1,5 % i 2010 til 4,4 % i 2015. På de frie skoler har andelen ligget stabilt.
- For at opsummere er der en mindre stigning i andelen af elever, som går på en fri grundskole, men langt størstedelen går stadig i folkeskolen. Den største vækst i andelen af elever på frie grundskoler finder sted i Region Sjælland og Syddanmark, og forskellen i forældrenes uddannelsesbaggrund har været stabil siden 2010.

Ministerens svar til spørgsmål S

Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt ministeren ser stigningen i antallet af elever på fri- og privatskoler som positiv eller om det giver anledning til bekymring for sammenhængskraften i samfundet og folkeskolens styrke?

- Det er positivt, at der er frit skolevalg i Danmark, hvor det er op til forældrene at bestemme, om det er folkeskolen eller en fri grundskole, børnene skal gå i.
- Det er dem, der kender deres børn bedst, og det er forældrenes ansvar at træffe det valg på deres børns vegne.
- Forældrenes valg kan være udtryk for et tilvalg af en bestemt pædagogisk retning eller ønsket om mere lokal indflydelse.
- Og jeg mener ikke, at udviklingen truer folkeskolen som en folkelig institution.
- Faktum er, at de fleste – 80 % - går i folkeskolen.
- Over halvdelen af forældrene til elever i folkeskolen har en videregående uddannelse og ca. en tredjedel har enten en gymnasial uddannelse eller erhvervsuddannelse.
- Folkeskolen bygger fortsat på et stærkt fundament.
- Det gør de frie skoler også, og de frie skoler er et godt alternativ til folkeskolen for de forældre, der ved det frie skolevalg ønsker at kunne præge skolens hverdag og praksis.

- Med den netop gennemførte ændring af folkeskoleloven har vi desuden sikret, at skolebestyrelserne har fået mere indflydelse på skolens skemaer ved at give dem mulighed for at udtale sig om skoleskemaerne forud for skoleårets begyndelse.
- Det er et vigtigt skridt på vejen til, at forældre får større indflydelse på deres børns folkeskole.
- Hertil kommer rammeforsøget for en mere fleksibel skoledag, som jeg inden påske har udmeldt rammerne for.
- Forsøget giver 50 folkeskoler en mulighed for at gentænke deres undervisning ved at konvertere dele af den understøttende undervisning til f.eks. turboforløb til fagligt svage elever eller til talentforløb for de fagligt dygtige elever. Det giver os nyttig viden og erfaringer.
- Det er vigtigt, at vi levner plads til, at folkeskoler fortsat kan udvikle sin undervisning tilpasset de lokale forhold. For skolen er folkets. Ikke systemets.

Ministerens svar til Spørgsmål T

Ministeren bedes redegøre for, hvordan man forventer, det vil påvirke elevudviklingen på privatskolerne og kvaliteten i folkeskolen, at regeringen ønsker at hæve støtten til de private skoler uden samtidig at prioritere flere midler til driften af den offentlige folkeskole?

- Folkeskolen er kommunalt ejet, og det er kommunen, som prioriterer ressourcerne til driften af folkeskolen.
- Regeringen er optaget af, at folkeskolens indsats for de fagligt svageste elever styrkes.
- Regeringen vil blandt andet afsætte en pulje for elevløft på 500 mio. kr. over 3 år, som skal tilskynde skoler til en bedre indsats over for de fagligt svageste elever, der har behov for at blive bedre til fx dansk og matematik.
- Hvad angår de frie grundskoler, så er der noget, der tyder på, at koblingsprocenten ikke har afgørende betydning for hvilken skole, man vælger.
- De frie grundskoler modtager i dag et statstilskud, der svarer til 75 % af gennemsnitsudgiften pr. elev i folkeskolen – altså det vi kalder koblingsprocenten.

- Koblingsprocenten til de frie grundskoler blev i perioden 2011 til 2015 nedsat fra 75 til 71 pct. I den periode oplevede de frie skoler hvert eneste år en stigning i elevtallet.
- I alt steg andelen af elever på de frie grundskoler med 2 procentpoint i perioden, eller hvad der svarer til ca. 12.200 flere elever. I samme periode oplevede folkeskolen et fald på ca. 15.500 elever.
- Hvis koblingsprocenten havde en betydning, ville billedet alt andet lige være omvendt.
- Jeg tror også, at der er andre faktorer i spil, som har betydning for forældrenes valg. Det gælder eksempelvis skolens værdigrundlag, pædagogik, skolestørrelse, medindflydelse, disciplin osv. Det er altså et område, vi ved for lidt om – hvad er det helt præcist, der er afgørende for, at forældrene vælger den skole, de gør.
- Det hjælper ikke på ligningen, at folkeskolen fortsat oplever en strammere styring og mindre mulighed for forældrene til at præge egen skole, end der er på de frie grundskoler.
- Socialistisk Folkeparti har jo selv erkendt denne udfordring for folkeskolen med partiets forslag om folkefriskoler.
- Vi styrker ikke folkeskolen ved at straffe de frie skoler. Med en koblingsprocent tilbage på det gamle niveau gives der fortsat 25 procent færre skattekrone til et barn i en fri grundskole end til et barn i folkeskolen i gennemsnit. De frie skoler tager ikke noget fra folkeskolen.
- Regeringen ønsker at hæve tilskuddet til de frie grundskoler yderligere. Og vil med en målrettet forhøjelse af koblingsprocenten forbedre de frie grundskolers ressourcer til elever med særlige behov.

Afslutning

- Afslutningsvis vil jeg sige, at kvalitet ikke kun afhænger af økonomiske ressourcer, men også af andre ting – af dygtige skoleledere og undervisere.
- Derfor er ministeriet også meget optaget af at understøtte god praksis ude på skolerne blandt andet gennem læringskonsulenter og gennem vores dialog med folkeskolens parter og foreningen for de frie grundskoler.

- Vi bør være optaget af, hvordan vi fastholder et mangfoldigt uddannelsessystem, hvor de frie grundskoler og folkeskoler kan finde inspiration i hinanden, frem for at se det som en stillingskrig.
- Og derfor prioriterer regeringen både folkeskoler og frie grundskoler.